די „נייע יידישע ציימונג" ערשיינט יעדען מאנטאג אונד דאננערסטאג.
פרענומעראציאנס-פרייזע: גאנציעהריג 6 פל. — קר. האלביעהריג 3 „ „ פירטעליעהריג 1 „ 50 „

נייע יידישע צייטונג

די רעדאקציאן אונד אדמיניסטראציאן בעפינדעט זיך Schiffmannsgasse 6, Budapest.
פרענומעראציאנס-פרייז: פירס אויסלאנד גאנציעהריג 7 פל. — קר. האלביעהריג 3 „ 50 „ פירטעליעהריג 1 „ 75 „

ב״ה בודאפעסט טו׳ מנחם אב | Budapest, Donnerstag 7. August 1884. | שנת תרמ״ד לפ״ק.

פרענומעראציאנס-פרייז: גאנציעהריג 6 גולדען — האלביעהריג 3 גולדען — פירטעליעהריג 1 גולדען 50 קרייצער.

איין „שטערן" דעם יודענטהומס.

אין נייפעסט, וועלכעס בעקאננטליך אין דער נעהע פאן בודאפעסט ליעגט, וואר זייט מעהרערען יאהרען איין געוויססער אלבערט שטערן אלס ראבבינער אנגעשטעללט. זיינע הויפטבעשעפטיגונג בעשטאנד דארין, פראצעססע צו פיהרען, באלד מיט זיינער איגענען געמיינדע, באלד מיט דער גראסגעמיינדע דער הויפטשטאדט. איינינעמאל האטטע ער אויך מיט דעם שטראפגעריכטע צו טהון, וויל ער אונגעזעטצליכע עהעשליעססונגען אדער שיידונגען פאללצאג. צום צייטפערטרייב שריעב ער אויך אין צייטונגען אין איינעם שטיל, דער אין דער געגענווערטיגען צייט אלס איין זיכערעס מיטטעל געגען דיא קאלערא געברויכט ווערדען קאננטע; דענן ווער איינינע פאן זיינען פערווירטען זאטצען איינגענאממען העטטע, הערטע נור אן דיעזען אללײן געשטארבען, אונד העטטע דיא קאלערא גאר ניכט געברויכט. דיא הינרע ווערען מאללל דאפאן געוואָרדען, אונד דיא שאפע העטטען דיא דרעהקראנקהייט דאפאן בעקאממען. — דאנן האט ער זעלבסט איינע צייטונג העראויסגעגעבען, דיא ער „המחקר" נאננטע. קיין מענש וייס ווארום ער געראדע דיעזען נאמען — דער דאך „דער פארשער" בעדייטעט — געוועהלט האט; דענן ביז היינטע האט נאך ניעמאנד ערפארשען קאננען, וואס ער איגענטליך ערפארשט האט. שפעטער האט ער זיינע צייטונג „דיא צייט" געהייסען, דיא אבער זעהר אונצייטיג וואר, אונד דארום איינגעגאנגען איזט.

מיט דער בודאפעסטער געמיינדע האט ער איינען פראצעסס געפיהרט, וועגען דער טאקסע פיר דען רעליגיאנסאונטעררריכט. אום צווייא אורזאכען וואללטע ער דיא נייפעסטער יידישען קנאבען, וועלכע שולען אין דער הויפטשטאדט בעזוכען, אין רעליגיאן אונטעררריכטען: ערסטענס וועגען דער טאקסען, צווייטענס וויל ער זיא זא רעליגיאז ערציעהען וואללטע, וויא זיינען זאהן, דער פערגאנגענען זאממטאג אין נייפעסט צום קאטהאלישען גלויבען איבערגעטרעטען איזט. דיעזער זאהן האט פריהער שאן אים „פינגעמלענשען" בראנדארטיקעל געגען דיא יודען געשריעבען; אויך וואר שאן פאר מעהרערען וואכען דאס געריכט פערברייטעט, דאס דיא גאנצע פאמיליע דעם אבערראבבינערס שטערן, אדער וויא ער יעצט הייסט „שטערני", פאם יודענטהום אבפאללען ווערדע. דאמאלס האט דער עהרווירדיגע הערר אבערראבבינער עס ווידערופען, דענן דיא זאכע וואר נאך ניכט רייף.

יעצט אבער, וואָ עס מיט דער אבערראבבינערייא צו ענדע איזט, דא ער פאן דער געמיינדע נייפעסט ענטלאססען וואָרדען איזט, יעצט איזט ער איים דער קוטטע געשפרונגען, אונד נאבדעם זאממטאג זיין זאהן איינען רעליגיאנסוועכסעל פארגענאממען האט, האט ער אויך איינען וועכסעל דער רעליגיאָזען אנשויאונגען פארגענאממען. אין וועכסעל אבער, איין חליפה איזט נאך דעם שפריכוואָרטע איין חליפה, מיט וועלכעם דער געוועזענע אבערראבבינער, דער שוויגערזאהן דעם זעליגען ראבבינער פאסל, דאס יודענטהום אבשלאכטען מאכטע.

ער האט נעמליך איינען פלאן ענטווארפען דאס יודענטהום צו רעפארמירען! אונד וועלכע רעפארמען וויל ער איינפיהרען? ניכט עטווא קלייניגקייטען, ניין! דאס איננערע וועזען דעם יודענטהומס בעטרעפפען זיא, אונד וואללען דיא איבערדען הויפען ווערפען! פירס ערסטע ווירד דיא גמ״רה אין דיא רומפעלקאממער געוואָרפען, אונד דיא הייליגע שפראכע דאצו! דיא געבעטע דער „רעפארמירטען יודען" זאללען נור אונגאריש זיין. דיא תורת משה זאלל דיא גרונדלאגע דעם נייען גלויבענס זיין; אונד דעננאך זינד דיא שפייזעגעזעטצע, דיא רוהע אם שבת אויפגעהאבען. יא זעלבסט מילה איבערלעסט דער נייע רעפארמאטאר דער לוינע דער עלטערן, עס מוס ניכט זיין! אונד ווער זינד דיא פערזאָנען, דיא דאס קהל בילדען זאללען? דא איזט פאר אללעם הערר געללערי, דער סעקרעטער דעם אינדוסטריעפעריינס, דער וואהרשיינליך דיא נייע רעליגיאן פיר איינען אינדוסטריעצווייג בעטראכטעט אונד פיר זיינע דיעספעלליגען פערדיענסטע צום אינדוסטריעריטטער געשלאגען צו ווערדען האפפט. דא איזט דער פאטאגראף קאלמאר, דער דיינע ווירקליך בעדייטענדע קעננטניסס דעם העברעישען אים שטיכע לאססען וויל, אונד דען בישאף כמערעני אויף פאטאגראפישעם וועגע פערפיעלפעלטיגען זאלל. דער צייטונגסשרייבער שאמארי ווירד וואהרשיינליך דאס בלאטט העראויסגעבען, מיט וועלכעם דיא נייע סעקטע איהרע בלאָסע בעדעקען וואללען ווירד. זאָ אונבעדייטענד איזט איבריגענס הערר סטערני, דען כיינע געמיינדע מאג, וועסהאלב ער זיך איינע נייע מאכען וויל. זאָ אונבעדייטענד איזט ער מיט זיינעם אנהאנגע, דאס זעלבסט אין ניכט זעהר יודענפריינדליכעס בלאטט עס אויסשפריכט, דאס גאנץ אנדערע פערזאָנען אן דער שפיטצע זיין מיססטען, אום איינע רעפארם הערבייצופיהרען. דאריס אבער זעהען וויר, וויא אין אונזערער צייט זעלבסט דער ניעדריגסטע געגען דען ראכסטען זיך בלאהט, חוצפא אפילו כלפי שמיא.

אאידין. איינע יידישע געמיינדע אין דער אזיאטישען טירקייא.

ניר ווענינע שריטטע פאם באדנהאף ליעגט דאס יודענפיערטעל. דער רייזענדע ווירד איבערראשט פאן דעם גענענזאטץ צווישען דעם וואונדערשאָנען טהאל (מעאנדערטהאל) אין דעם אאידין ליעגט, אונד דען שלעכט געפלאסטערטען גאססען מיט איהרען טרויעריגען, צערפאללענען הייזערן דער שטאדט.

וויא אין איינעם אמייזענהויפען דרעהט עס אים אין דען ערסטהאָפען, אין דענען דיא ערמערען פאמיליען אין קליינען, איבעראיינאנדערגעשטעללטען האלצבעהעלטער הויזען, וואָזעלבסט זאָוואהל דיא לופט וויא דאס ליכט נור מיט מיהע איינגאנג פינדען. דיעס איזט דער אנבליק דעם יודענפיערטעלס צו אאידין. דיא קינדער ווערדען אין דער תלמוד תורה אונטערריכטעט. איינע יעדע דיעזער תלמוד תורה בעשטעהט אוים איינעם צימטער פאן 4 מעטער לענגע אויף 3 מעטער ברייטע, וועלכעם דען פערשיעדענסטליכען צוועקען דיענט. עס איזט דיא וואהנונג דעם ראבבינערס אונד זיינער פאמיליע אונד אפט זאָגאר דעם איינען אדער דעם אנדערען זיינער פערהייראטעטען קינדער; היער קאָכט אדער וואשט דיא ראבבינערין, וועהרענד אין איינעם אנדערן ווינקעל דער ראבבינער זיינען אונטערריכט ערטהיילט; היערהער קאָממען דעם מאָרגענס פאר זאָננענאויפגאנג דיא אנדעכטיגען דען תקון חצות אבצוהאלטען; אויך ווערדען היער דיא שליחים איינטערגעבראכט.

דיא איינגאהמען דער געמיינדע אאידין בעטראגען אונגעפעהר 5,400 פראנקס, וואָפאן 1,200 פראנקס פאן איינער שטייער אויף וויין אונד קעזע העררירהרען, אונד דאס איבריגע פאן איינער פערזאנאלשטייער, וועלכע דיא יידישע פערוואלטונג דען וואָהלהאבענדערען מיטגליעדערן אויפערלעגט. דיא אויסגאבען ווערדען פאלגענדערמאססען איינגעטהיילט: דאס האנאראר דעם אבערראבבינערס 1.500 פראנקס; קליידונגסשטיקע פיר בעדירפטיגע קינדער אונד כאין פיר דיא ארמען ביא געלעגענהייט דעם פסח-פעסטעס 1,400 פראנקס; אונטערשטיטצונג דער שלוחים 900 פראנקס; בעצאהלונג איינעס שמש 600 פראנקס; דיווערזע 1000 פראנקס.

עס גיבט דעבען פערשיעדענע תלמוד תורהים. אין יעדער פאמיליענפאטער, זייא ער נון רייך אדער ארם, האנדעלט מיט דעם פאן איהם זעלבסט ערוועהלטען ראבבינער. דאס מאָנאטליכע געלד פיר יעדען שילער וועכסעלט צווישען 35 אונד 45 צל. דיא קינדער טרעטען שאָן פאם 3. יאהרע אין דיא תלמוד תורה אונד בלייבען דאָרט ביז צום 12. יאהרע. דיא געזאממטהייט דער שילער וועלכע דיא אנשטאלטען בעזוכען מאג אונגעפעהר 800 בעטראגען. עס איזט אלזאָ קיין וואונדער, דאסס דיעזע ארמען קינדער מעהרערע יאהרע מיט לעזען לערנען צובריננען. עס איזט אונגאטהיג הנציצופינען דאס זיא דיא יידישע געשיכטע ניכט קעננען. אין עלפיעהריגעם קינד, וועלכעם מאן דיא פראגע פאָרלעגטע, ווארום דאס פורימפעסט איינגעזעטצט וואורדע, אנטוואָרטעטע: וויל מאן דיא מגילה ליעזט. — אונד ווארום ליעזט מאן דיא מגילה? — וויל עס פורים איזט.

איינער דער ראבבינער, וועלכער בערייטס זייט 6 מאָנאטען דען אונטעררריכט אין איינער תלמוד תורה ערטהיילטע, אונד דען מאן פרוג, וואס ער ביז דאהין געטהאן, אנטוואָרטעטע: איך וואר געהילפע ביא איינעם שוהמאכער. — ווארום האבען זיא דענן איהר געווערבע געוועכסעלט? — מיין מייסטער האט מיך פארטגעשיקט אונד דא איך קיינען אנדערען לעבענסערווערב פאנד, האבע איך מיך אלס ראבבינער פיר קינדער ניעדערגעלאססען, וויא עס איך מיין פערשטארבענע פאטער געטהאן.

עס איזט דאריס ערזיכטליך, דאס מאן דיא שטעללונג איינעס לעהרערס נור אים ערגבטען פאללע ערגרייפט אונד דאס דיעזעס אמט פאן פריהערען שוהמאכערגעהילפען אדער אנדערן, עבען זאלכען לייטען בעזעטצט ווירד. — צום פערוואונדערן איזט דיעס ניכט, דענן דיא ארמען ראבבינער פערדיענען קיים דאס צום לעבען ערפאָרדערליכע ברויט.

דיא לעהרער דער תלמוד תורה ווענדען פערשיעדענע וועהקצייגע אלס שטראפמיטטעל אן. צופאָרדערסט דען אים אָריענט זעהר פערברייטעטען פאלאקא. אין דיעזער קנאָטיגער שטאָה, אין וועלכעם זיך 40 צענטימעטער פאָנאיינאנדער געטרעננט צווייא לאָכער בעפינדען; היערדורך ווערדען דאנן דיא ביידען ענדען איינעס לאנגען זיילעס געצאָגען. דאס קינד ווירד אויף דיא ערדע געלעגט, זיינע ביידען פיסע ווערדען פאן דעם זייל צוזאממענגעשנירט אונד צווייא זיינער קאמעראדען האלטען דיא ביידען ענדען דעם שטאָקעס, וועהרענד דער ראבבינער מיט איינער פייטשע בעיאפפענט דיא שטראפע אויסטהיילט. צווייטענס קאָממט דער מאַטבריוק. איינע גויט האנדשעללען אים האלז. היער ווערדען דיא שירענע אויף דיא הענדע געגעבען. [illegible] זיא

פֿאָן ירושלים עה״ק געוועזען זינד, דאהער דאס כתב איין פֿאלשעס איזט. איך מאכע דאהער יע. ערטאנז איינמיינקזאב. דאס זיך ג׳עמאנד פֿאָן דען דייטשען פֿאָפען לאסכ׳ען אונד דיא נדבית איף בעססערע פֿלאַטצע פֿערוועגדען זאָלל.

נחים גרינוואלד.

(חידה.) רעטהזעל.*)

וועֶר קאַנגזע מיר דען גראָססען העֶררן נעננען,
דען ווֹר איך אלס דען אללערבעסטען קעננען?
וועֶר גיבט מיר זיינען טרייען דיענער אן,
דער זיינעס הערֹרען ציטרויען זיך געוואנן?
וועגן דיא דעם איינען נימען אומגעוואנדט,
איזט דיר דער זינדרע איך זאָגלייך בעקאננט.

. . .

אויפֿלאָזונג דעס רעטהזעלס אין נום׳ 81.

תשעה באב. פֿאָן תורה, משה, ע (70), הוא והיא, בב א, אלף הייסט איך איין רינד אונד טרעגט דאהער אויך האָרנער.

ריכטיג געלאָזט פֿאָן דען הערֹרען:

משה ליפמאנן שטערן — סעטשען, משה ליב כ״ץ — וויצען, פ״ש פֿריעדלענדער — סאנטאָ, מנחם צבי ראָזענבערג — פאָשטאָק-לאדאני, נפתלי הערצקי קייש אונד שמואל סגל לעווי — סאָבאָטקא, אברהם וועבער — קישקאָראָש, יוסף פֿישער — פרעססבורג, י. הערץ — נייאצערעקווע, אייזיק גראָס — נאסזאָד, משה נדיק אונד חיים יוסף בלום — סיקסאָ, מ. ש. פֿייערמאנן, מאיר אונד משה ראָזענפֿעלד — קאבא, ישראל מאיר גראָס — קעֶסעמעט, משה יוסף ראָזענבערג — ראסקעלט, קלמן וועבער — מאקא.

*) דיא נאמען דער איינזענדער ריכטיגער לאָזונג ווערדען פֿאָרטפֿעגעזעצט ו עדרדנ.

לאָטטאָ-ציעהונג פֿאָם 2 אויגוסט.

בודאפעסט	3	71	25	89	82
לינץ	27	78	30	41	90
טריעסט	83	77	16	38	12

פֿעראנטוואָרטליכער רעדאקטער:
יקותיאל הלוי לעדערער.

פרענומעראציאנס-איינלאדונג.

מיט 1-טען אויגוסט בעגאנן איין נייעס קוואַרטאל. ווִיר ערזוכען האָפֿליכסט דיעֶניגען הערֹרען אבאָנענטען, דעֶרען פּרענומעראַציאָן מיט 1-טען אויגוסט צו ענדע גינג, — (וויא דיעס אויף דער אדרעססשלייפֿע דייטליך צו ערזעהען איזט.) איהרע פרענומעראציאָן ואָפֿאָרט צו ערנייערן, דיאיעניגען הערֹרען וועלכע מיט דער געבּיהר אים ריקשטאַנדע זינד, וועֶרדען ערזוכט, דען בעטראג עבענפֿאללס איינצוזענדען.

קאנכורז.

אין דער איזר. ארטה. געמיינדע קיטטזעע בייא פרעססבורג איזט דיא שטעללע איינעס שוחט ובודק אונד גוטער בעל תפילה וקורא צו בעזעטצען. דער יעהרליכע געהאלט איזט 250 פֿל׳ גאנצע שחיטה אונד נעבען עמאלעמענטע. דער רעפֿלעקטאנט מוס מיט קבלית פֿאָן ארטה. רבנים פֿערזעהען זיין אונד דעם אקצעפטירטען ווערדען דיא שפעזען פֿערגיטעט.

יאָזעף וואלטער, פראזעס.

געשעפֿטסבעריכט

דער לעטצטען וואָכע.

געטריידע-געשעפט. פֿאָן ווייצען וואורדען 70,000 מעטער פֿערקויפֿט צום פרייזע פֿאָן 8.65 ביז 9.45 גול׳

קאָרן 7.70—7.45 גולדען.

גערסטע פוטטערוואַרע 7.50—6.50 גול. מאלצוואַרע 9,05—8.55 גול.

האַפֿער 7.75—7.50 גול.

קוקורוץ 6,65—6.55 גולד

רעפּס קאהל 12.80—11.25 גולד.

רעפּסקוכען 6.00 גול.

ריבאל ראפפֿעלט ראפֿפֿינירט —.38 גול׳ פער 100 קילאָגראמם.

מאהן, גרויער —.27 גול. בלויער גול. 31.00—30 קעססער 28—.29 גול.

אנבּרי-וויקען —.— גול.

וואכס יאָגויער 72—73 גולד.

בּראָטטען אונגארישע פּריטא 11.50 —19 גולדען.

ווײנשטײן —.50—67 גו. יע נאך קוואליטעט.

ערד-עפֿפעל פער 100 קילאָגראמם 2.70—2.40 גולדען.

האָניג געלייטערטער 35—36,00 גול.

צוועטשקען, גראָסע פֿליטען 20,54 פֿל. סערבישע 14.50 פֿל׳ אב בודאפעסט.

צוועטשקענמוס (לעקוואר) סלאוואנישער —.19—20 גולדען.

מעהל-פרייזע פער באללען צו 100 קילאָגראמם אב בודאפעסט, נומ׳:

0	1	2	3	4	5	6	7	8	8½
17,50	17.00	16.50	15.60	15.00	14.40	13.40	12.60	11.50	10.80

גולדען.

קלייע פיינע 4.90 גול. גראָבע 4,20 גול.

שפּירִיטוס. ראָהוואַרע אָן ראַפֿינערע 27.50——.— ען גראָס —.28 פֿל. אין קאנטום —.— 28.50 פֿל. פֿיינע הפֿען-שפּיריטוס 33.00—33.25. ראַפֿינאד 30.50—30.75 פֿל פער 10000 ליטער-פּערצענט, אהנע פֿאס, ערסטע קאסטען.

פעטראָלעאום אמעריקאנישעס אונפֿערצאָללט 24,00 גול. פער 100 קילא.

אונשליט (חלב) —.47—48.00 גול.

שפּעצערייוואַרען. צוקער ראפֿינאד 40.50 פֿל. מעלים 38.00 פֿל. פילע 36.00 פֿל. ווירפֿעל-צוקער 41.00 גול.

הילזענפֿריכטע: גראָסע ווייסע באהנען 9.00 9.50 פֿל. בראונע באהנען 9.50 ביז 10.00 פֿל. צווערגל 10.75—11.50 פֿל. געשאָקטע 6.50—7.00 פֿל. ערבזען 9.00—11.00 פֿל, געשעלטע 14.50. לינזען 9,00—18.00 פֿל׳ יע נאך קוואַליטעט. הירזע 7.00 פֿל. הירזעברײַן 12.50 13.50 פֿל. (אללעס פער 100 קילאָגר.)

הייטע, ווִיר נאָטירען פער מאָר אונגארישע קוההייטע 100—.108 גול. אכסענהייטע טראָקענע 114—.110 גול׳ ראָסהייטע 10.00—14.50 גול׳ — קאלב-פֿעללע אהנע קאָפּפֿע 220—225 גול. פער 56 קילא.

קאלב-פֿעללע, בראונע 445—465 גולד. נעגערבטע 350—385 גול.

שאָף-פֿעללע, אין מאַרינער וואָבע וואורדען 8000 שטיק פֿערשידענע נאַטטונגען פֿערקויפֿט. אונד צוואר דייטשוואָללינע 1.80—3.80 גול׳ דאס מאָר: סערבישע אונד בולגארישע 1.20—1.30 גול׳ פער 100 שטיק; טירקישע אונד באָסנישע 35—36 גולד. — באַנאַטער ציגאיא 28,27 פֿל׳. — אללעס פער 56 קילא.

פעטטער שלאכטפֿיה-מארקט בייא דעם אם 1-טען ד. מ. היער אין פֿסטה אבגעהאלטענע וואָכענמאַרקטע וואורדען 1493 שטיק גראָס- אונד 755 קליין-פֿיה צו מארקטע געבראכט. היעפֿאָן וואורדען פֿערקויפֿט; 9 שטיק שטיערע, פער שטיק פֿאָן 100—170 גולדען — 649 אָכסען דאס מאָר פֿאָן 170—340 גולד. 515 קיהע, דאס מאָר פֿאָן 140—320 גול. 140 מעלק-קיהע דאס מאָר פֿאָן 160—320 גול. 182 שטיק ביפֿפֿעל, דאס מאָר צו 135—224 גולד., 750 שטיק קעלבער, דאס שטיק פֿאָן 7—27 גולד. — שטיק לעממער דאס מאָר פֿאָן —.— גול. פרייזע פער 100 קילא: אָכסענפֿלייש 57—59,00 גולד.— קוה-פֿלייש 55—56 גולד. קאלב-פֿלייש 44—60 גולד. אונד ביפֿפֿעל-פֿלייש —50—55 גולדען.

בודאפעסטער בּאָרזענקורזע פֿאָם 2. אויגוסט.

לאָזע.	קר	פל
1854ער 4 פערצענטיגע שטאאטסלאָזע	25	125
1860ער „ גאנצע לאָזע	25	135
1860ער „ האלבע	—	145
1864ער שטאאטסלאָזע צו 100 גולדען	75	168
1864ער „ צו 50 „	00	168
קרעדיטלאָזע	75	175
ראָבּ-ראסס פֿשיפֿפֿאהרטס-לאָזע	50	116
אונגאר. פרעמיען-לאָזע צו 100 גולדען	—	115
„ האלבע צו 50 גולדען	80	116
טהייסזאל-	10	115
וויענער קאָמונאל	75	125
טריעסטער צו 100 גולדען	—	128
קאָסאָ רעגעטנשינע	—	39
פּירקען	00	21
אינסבּרוקער	00	19
סלארי צו 40 גולדען	—	43
סענלענוויטש „ 10 „	—	19
קראקויער „ 20 „	50	17
אָפֿנער „ 40 „	50	44
פאלפֿי „ 40 „	25	38
רודאלפֿס „ 10 „	00	19
כאלם „ 40 „	—	55
זאלצבורגער „ 20 „	50	23
סט. גענאָיס „ 40 „	75	48
סטאניסלויער „ 20 „	—	23
וואלדשטיין „ 20 „	—	29
ווינדישגרעטץ „ 20 „	60	38
לאיבאכער לאָזע „ 20 „	—	23

ווערטה-פאפּיערע.	קר	פל
אונגארישע גאלדרענטע	35	91
אונגארישע פּאפּיער-רענטע	45	88
אונגארישע גרונדענטלאסטונגען	50	101
טעמעשוואר-באנאטער	50	101
זיעבענבירגישע	25	101
גאליציש	—	100
בוקאווינער	—	101
אונגארישעס אייזענבאהן-אנלעהען	50	142
וויינצעהענט-אבלאָזונגס-אבליגאציאָנען	—	99
פֿאנדבּריעפֿע דער אונגארישען באָדענקרעדיט-אנשטאלט צו 5½ פערצענט	75	101
דעטטא דער אונג. היפאטה.-באנק צו 5½%	50	101
דעטטא אללגעמ. באָדענקרעדיט צו 5½%	50	101
דעטטא צו 5 פערצענט	25	98
דער אונגאריש-גאליציען	50	98
דער נארדאסטבאהן	—	97
אָסטערייכישע קרעדיט-אקציען	70	301
אונגארישע קרעדיט-אקציען	25	300
סערבישע 3% אנלעהען	50	30
געלד-קורזע.		
זילבער-אגיא	—	100
דוקאטען	76	5
אָסטערייכיש-אונגארישעס 8-גולדען-גאלד-שטיק (20 פראנקס)	66	9
נאפּאליאָנדאָר	93	9
דייטשע רייכסבאנקנאָטען	55	59
20מארק-שטיקע	92	11
רוסישע פאפּיעררובעל	22	1

פֿרוכטפּרייזע דער קאָרנהאללע פֿאָם 2 אויגוסט.

	קילאָגראמם	פער 100 קילאָגראמם
[illegible]	75	—.—
	76	8.70 — 8.65
	77	8.75 — 8.70
	78	8.85 — 8.80
	79	8.95 — 8.90
	80	9.05 — 9.00
	81	—.—
[illegible]	75	—.—
	76	9.25 — 9.20
	77	9.35 — 9.30
	78	9.45 — 9.40
	79	9.60 — 9.55
	80	9.70 — 9.65
	81	—.—
[illegible]	75	—.—
	76	9.35 — 9.30
	77	9.45 — 9.40
	78	9.55 — 9.50
	79	9.65 — 9.60
	80	9.75 — 9.70
	81	—.—
[illegible]	76	9.25 — 9.20
	77	9.35 — 9.30
	78	9.45 — 9.40
	79	9.60 — 9.55
	80	9.70 — 9.60
	81	—.—

פֿריכטע	קילאָגראמם	פער 100 קילאָגראמם
קאָרן	70	8.70— 8.40
גערסטע מאלץ	62	9.70— 8.70
גערסטע פוטטער	62	8.40 —8.—
האָפער	40	8.15—8.00
קוקורוץ באנאטער	76	6.75—6.70
אנדערער	78	6.70 —6.65
הירזע ראָהער	—	8.20—7.75

[illegible]			פער 100 קילאָגראמם
ווייצען	פער פֿריהיאהר		9.77
„	העֶרבסט		9.36
„			6.38
קוקורוץ	„		6.71
גערסטע	„		—.—
האָפער	„		6.90
„	„		6.54
ריעפּס	„		15.53

הילזענפֿריכטע	פאָן	ביז
פֿיזאָלען	8.80	10.00
צווערגבאָהנען	11.00	11.50
לינזען	12.00	18.—
ערבּזען	9.70	12.00
הירזעבריין זאָססט יאַך	11.50	12.00
מאָהן, גרויער 27 פֿל., בלויער	27.—	31.—
האָנִיגאָסט	12.75	13 —

ראָה-שפּיריטוס 28,00 גול.

שפּיריטוס פּרעסהעפֿענוו. 32,25 גול.

Herausgeber und verantwortl. Redacteur: Carl Lederer

Druck von Markus Neuer Budapest, Franz-Josefs-Platz 5.

מינוטען פֿאהר דער צוג װייטער, נאך אישל; די בײדען מאנארכען שטאנדען אם פֿענסטער אונד פלױדערטען לעבהאפט. איהרע מאיעסטעט די קאיזערין אונד קאניגין ערשיען איניגע מינוטען פֿאר 12 אוהר אים באהנהאפֿע, אום דען צוג אים עמפּפֿאנג צו ערװארטען. פונקט 12 אוהר טראף דער צוג מיט דעם קאיזער װילהעלם אונד קאיזער-קאניג פֿראנץ יאזעף היער איין. אונטערשטיטצט פֿאן זײנע מאיעסטעט פֿערליעס קאיזער װילהעלם, דער פֿאר צוגליך אויסזיעהט, דען װאגגאן אונד קיסטע איהרע מאיעסטעט די הענדע. — די אללערהאכסטען הערשאפֿטען פֿוהרען זאדאנן אין די שטאדט. אים ערסטען װאגען זאסען קאיזער װילהעלם אונד די קאיזערין-קאניגין, אים צװייטען זײנע מאיעסטעט מיט דעם באטשאפֿטער פרינצען רייס. די װיענער צייטונגען בעגריסען די בעגעגנונג דער מאנארכען אבמאל רייכס-אונגארנס אונד דײטשלאנדס אלס אין צייכען דער פֿריינדשאפֿט דער בײדען רייכע אונד דעם אללגעמיינען פֿריעדענס.

* (טשעכען, אונגארן, קראאטען.) אין פּראג איזט אין נייעס טשעכישעס טהעאטער געבויט װארדען. צור איינווייהונג זינד אויך איין גאנצער צוג אונגארן נאך פּראג געריזט, אונד זאװאהל דארט װיא אן אנדערן ארטען באהמענס פֿריינדשאפֿטליך עמפּפֿאנגען װארדען. אונגארישע אונד טשעכישע רעדנער ערקלערטען זיך פֿיר די פֿריינדשאפֿט אונד פֿערברידערונג דער בײדען נאציאנען. — דיעזער טאגע איזט װיעדער איין צוג מיט געגען 300 קראאטען נאך פּראג אבגעגאנגען. אין װיען װאורדען זיא פֿאן סלאװישען שטודענטען אונד פֿריינדען זעהר געפֿייערט, אויף איינער פֿערבינדונג אללער סלאװען (פּאנסלאװיזמוס) געטרונקען אונד מיטאונטער אויף אונגארן געשימפּפֿט. דער פֿארשטעהער איינעס פּאלנישען פֿעריינס זאגטע: „אום די געמיינזאמען ציעלע צו ערריייכען, מיססען אללע סלאװישען שטאמע איינע אלליאנץ שליסען, אונד דירפֿען ניא אין בינדניסס איינגעהען מיט איינער נאציאן, די זיך זײט יאהרהונדערטען דען סלאװען פֿײנדליך ערװײזט.“ (דאס זינד די אונגארן געמיינט.) איין איסנעשטאמענער קראאטישער שטודענט שפּראך: „מײנע ליעבע פֿיהרט די קראאטען צו דען טשעכען, די זיך בעזאנדערס יעצט גראסע פֿערדיענסטע אום די געמיינזאמע זאכע ערװארבען האבען. די רייזע נאך פּראג האט אויסזאמעהר בעדייטונג יעצט, װא די קראאטען איינען הארטען נאציאנאלען קאמפֿף פֿיהרען, אין װעלכעם שאן זא מאנכער עדלע זאהן דער נאציאן ערלעגען איזט. װענן די קראאטען זיך גליקליך דער מארטארען ערלעדיגט האבען, זא װערדען זיא אויך אים דיעזעם קאמפּפֿע (מיט דען אונגארן) זיעגרייך הערפֿארגעהען.“ — זא האבען זיא עס געטריעבען ביז זיא אללע — — בעזאפֿפֿען װארען.

* (אטטענטאט געגען איינען פֿריעדהאף.) אויס שימעג װירד בעריכטעט: געגען דען שימעגער איזראעליטישען פֿריעדהאף װורדע פֿאן אונבעקאננטען טהאטערן איין אטטענטאט פֿערייבט, אינדעם די טהיר דעס פֿריעדהאפֿעס צערטרימערט אונד דרײא גראבשטײנע צערשמעטטערט װאורדען.

* (איין יודע פֿערארטהײלט.) אויס לאנדאן אונטערם 2. ד. װירד בעריכטעט: פֿאר דעם געריכטסהאפֿע אין װארשיפ-שטרעעט ערשיענט דער 36יעהריגע קויפֿמאנן הירש גאלדמאנן אונטער דער אנקלאגע, די נייע סינאגאגע ערבראכען אונד דאזעלבסט אויס איינעם פֿערשפּערטען פּולטע איינען זיידענען בייטעל מיט דעם טלית אונד דען געבעטביכערן דעס רייכען מאנופֿאקטורװארענהענדלערס קאבארד געשטאהלען צו האבען. דער מאנן װיינטע אונד שלוכצטע ביטטערליך: „אייער לארדשאפֿט, איך װאר אין מיינעם לעבען קיין דיעב אונד בין אויך יעצט קיינער, אבער דרייםאל אים טאגע בין איך בעטען געגאנגען אבער עס האט מיר ניכטס גענוצט. דא האבע איך מיר געדאכט, װירסט פֿערזוכען צו בעטען מיט דען זאכען פֿאן דען רייכען, פֿילליייכט בעקעהרט זיך דאנן דאס געשעפֿט. דא עס מיר ניכטס געהאלפֿען האט, געבע איך יא דעם העררן קאבארד גערנע זיינע זאכען צוריק.“ דער ריכטער פֿערורטהײלטע איהן צו איינעם מאנאטע ארעסט מיט צװאנגסארבייט.

* (הײנע מיט זעהר האזיאי!) דער קלוב דער 1848ער פּארטהײא אין פֿינפֿקירכען האט בעשלאססען, הײנע אויס דער ליסטע דער פֿריינגעדענקמאלגליעדער אויסצושטרייכען (ימח שמו), אונד זיין בילד אויס דען קלובלאקאליטעטען צו ענטפֿערנען. זיין בלאטט איזט שאן פֿריהער אבגעשאפֿט װארדען.

* (נייע ארדנונג אין ארדענס פֿערלייהונגען.) אין עסטעררייך-אונגארן גיבט עס 4 ארדען, די זא איינגעריכטעט װארען, דאס װענן איינער איינען דערזעלבען ערהיעלט, ער אויך אנשפּרוך האטטע, אין דען ארעלשטאנד ערהאבען אדער געהײמראטה צו װערדען. עס זינד דיעס: דער מאריא-טערעזיא-, דער שטעפֿאנס-, דער אייזערנע-קראנע- אונד דער פֿראנץ יאזעפֿס-ארדען. דאס איזט נון אנדערס געװארדען, אינדעם זײנע מאיעסטעט דער קאיזער אונד קאניג אנגעארדנעט האט, דאס די שטאנדעסערהאהונג פֿאן נון אן בייא פֿערלייהונג איינעס ארדענס ניכט מעהר דאמיט פֿערבונדען איזט. אין דען לעצטען יאהרען איזט דער אייזערנע-קראנע-ארדען אן זעהר פֿיעלע פֿינאנצגראסען אונד אינדוסטריעללע פֿערליעהען װארדען, צו װעלכען נאטירליך די מייסטען יידישען ארגליבען געהארען, װעלכע עבענזא ניר ריטטער דער אייזערנען קראנע װארען, נאכהער אבער באראניזירט װארדען זינד. זא צום בייאשפּיעל די באראנען פֿאן װאדיאנער, שיי, קאניגסװארטער, טאדעסקא, שנאפּפּער, רינגהאפֿפֿער, מארפּורגא. די ריטטער שפּרינגער, װיים פֿאן װעללענשטיין, ראזענבערג, װיים פֿאן װייסענטהאל, הערצל פֿאן הארטבערג, היינע-געלדערן, שוממער, אפּפּענהיים, לעאן אונד אנדערע. זעהר פֿיעלע האבען אויף די אייזערנע-קראנע שפּעקולירט, אום דאדורך אין דען ערבליכען ארעלשטאנד פֿערזעטצט צו װערדען. דאס האט נון מיט איינעם שלאג איין ענדע, אונד געװיססע צייטונגען די דען אנטיסעמיטיזמוס נור הײמליך בעטרייבען, פֿרייען זיך איבער די נייע ארדנונג, װייל עס דען יודען ניכט מעהר זא לייכט װערדען װירד געאדעלט צו װערדען. „װיר געהערן אונז אויף דיזער ארט פֿרייען“ זאגט דאס „בודאפּעסטער טאגבלאטט“, „װעלכעס ניר איינע אדליגע פֿאמיליע האט. בלייבאדער,“ דאס עס דען האכגעבארנען הערדן די דעם בודאפּעסטער טאגבלאטט איהרען נאמען געליעהען האבען װעה טהוט, װענן איין יודע נעבען איהנען אים ארעלספֿערצייכניסס שטעהט, איזט זעלבסטפֿערשטענדליך. װיר אבער גלויבען, דאס איין אדעל דער דורך פֿערדיענסטע ערװארבען װירד, מעהר װערטה האט, אלס דערייעניגע דען מאן מיט איינער גראסען פֿערשולדעטען גרונדפלעכע פֿאן זיינען עלטערן געערבט האט. אלס איין בײשפּיעל װיא װעה עס דעם ערב-געזעססענען אדעל טהאט אדער נאך טהוט, װענן איין בירגערליכער אדער גאר איין יודע דורך קאניגליכע גנאדע אין איהרע רייהען טראט אונד װענן ער נאך זא גראסע פֿערדיענסטע בעזאסס, דיענט פֿאלגענדע קליינע געשיכטע אויס פֿריהערער צייט: אלס טאדעסקא אין דען בארענשטאנד ערהאבען װאורדע, אונד אין איינע געזעללשאפֿט קאם, אײלטען אללע אויף איהן צו, איהם צו גראטולירען. דא טראט אויך איין גראף קינסקי אויף איהן צו אונד זאגטע: „איך פֿרײע מיך, דאס איך מעהר ניכט דאס װערדען קאנן, װאס זיא געװארדען זינד.“ נון אויך װיר יודען בעזיצען איינען אלטען אדעל, אויף דען װיר שטאלץ זיין קאננען, דען עלטעסטען גלויבען.

מיינונג פֿרייא אונד אפֿפֿען צו פֿערטרעטען אונד יעדע קראפֿט דען קאמפּף אויף דער איינען אדער אנדערן זייטע אויסצונעהמען.

ער העטטע גערנע דאס הינגבען געשלאסען איינע איהם װעהע צו טהון.

זא שטאנד ער איין שװאכער מאנן צװישען צװייא װיללענסקרעפֿטיגען נאטורען אין דער מיטטע אונד װאורדע װיא איין שפּיעלבאלל פֿאן קינדער פֿארטװעהרענד הין אונד הער געװארפֿען.

װאר ער בייא זיינעם װײבע אונד בליקטע ער אין דאס װעלענפֿאללע אויגע, אויס דעם איהם איין גאנצער הימעל ענטגעגענשטראהלטע, אין איינעם זאלכען אויגענבליקע עקסיסטירטע פֿרײליך אויף דיעזער גאנצען ערדע פֿיר איהן ניכטס אלס זיא, די טהייערע די זיין גאנצעס לעבענסגליק אויסמאכטע: דאנן מאכטע ער אללערדינגס אים שטיללען אויך דען פֿעסטען פֿארזאטץ מאכען, מיט דער מוטטער ענדליך איינמאל איין ערנסטעס װארטלײן צו שפּרעכען. אבער עס איזט בייא שװאכען נאטורען אין אנדערעס, פֿארזעטצע פֿאססען אונד אין אנדערעס, פֿארזעטצע אויספֿיהרען; ער ברויכטע זיינע מוטטער נור אנצושיען, זא װארד ער פֿאן איהרעם שטרענגען הערבבארדערנדען בליקע באלד זא איינגעשיכטערט, דאס ער, װײט ענטפֿערנט, זיין װײב דער מוטטער געגענאיבער אים שוטץ צו נעהמען, פֿיעלמעהר פֿראה װאר ער, װענן זיא איהן ניכט מיט פֿארװירפֿען איבערהייפֿטע.

װיא עס אללען שװאכען נאטורען געהט, זא גינג עס אויך איהם; ער קאם איממער צװישען צװייא שטיהלען אין די מיטטע.

װאס ער פֿערמאכטע זיינער נאטור טהון קאננטע, דאס טהאט ער פֿרײליך; ער זוכטע אין גיטע צו פֿערמיטטעלן, אבער װאס העלפֿע דאס אויך פֿערמאגען?

װענן ער זיינעם װײבע צוגערעדעט האטטע אין דעם אונד יענעם דען װיללען דער מוטטער צו ערפֿאללען, זא האטטע זיא איהן זאנפֿט אונד ליעבערייך אן; װענן ער דיעס אדער יענעס פֿאן איהר פֿערלאנגטע, זא װאר איהר דער לייזעסטע װאונש געזעטץ.

באט ער זיא אבער, אויפֿגעמונטערט דורך װאלבע ערפֿאלגע, ענדליך אום די הייטמאכע, אום די זיך אללעס אנדערע הערוםדרעהטע, באט ער זיא, זיך דאך דאס האאר אבשניידען צו לאססען, זא שיטטעלטע ער קלאגליך אן דעם אונדורכברעכליכען װידערשטאנדע אונד זיינע גאנצע בעמיהונגען װאר ריין אין דען װינד געבלאזען.

קאם ער אנדערזייטס װיעדער צו זײנער מוטטער אונד ערצעהלטע איהר, װיא זיא איהם אין אללעם נאכגעבע אונד װיא זיא קיינען זײנער װינשע אונערפֿיללט לאססע, זא האטטע די מוטטער דאפֿיר נור איין מיטליידיגעס אכזעלצוקען אונד איינע שטעהענדע רעדענסארט: „אבער די אײגענען האאר!“

די מוטטער האטטע עס, װיא װיר אונז ערינגערן, איבעל פֿערמערקט, דאס ראזא אין איהרעם צימטער איינען פֿריעדריך שיללער אונד ניכט ליעבער איינען רבי מרדכי בענעט אדער איינען ר׳ נחום טריעבישש אויפֿגעהענגט האבע. יוסף, דער גוטע זאהן, בעהיעלט דאס װאהל אים געדעכטניסס.

בייא זײנער נעכסטען רייזע נאך ברינן קויפֿטע ער די פּארטרעטע דער בײדען בעריהמטען ראבבינער אונד מאכטע דאמיט בייא זײנער נאכהויזעקונפֿט דעם װייבע איינע איבערראשונג.

„דוא װירסט ניכט ערראטהען, קינד-לעבען,“ זאגטע ער זאנפֿטמיטיג, „װאס איך דיר היינטע פֿאן ברינן מיטברינגע.“

„װיא זאלל איך עס ערראטהען“ זאגטע ראזא, „אבער װיא עס װאס עס זייא; אלס איין געשענק פֿאן דיר װירד עס מיר איממער ליעב אונד װערטה זיין.“

יוסף ענטהיללטע די בײדען בילדער אונד זאגטע:

„דוא האסט דאהיער איבער דיינעם בעטטע איינען הענגען, דען מאן בייא אונז דאהיער ניכט קעננט; איך ברינגע דיר דא צװייא לייטע, די אין איין יידיש הויז בעססער הינײן פּאססען.“

ראזא אומארמטע ער זיינע פֿרויא אונד קיססטע זיא אויף מונד אונד װאנגע.

„זיא װערדען זיך מיט דעם דא שאן פֿערטראגען“ גאב איהם די פֿרויא לעכעלנד צור אנטװארט.

דעם אנדערן מארגעס זאה ער די בײדען פֿראממען ראבבינער אונטער גלאז אונד ראהמען אים צימטער זײנער פֿרויא הענגען.

פֿאלל פֿריידע גינג ער היניבער צו זײנער מוטטער אונד ערשטאטטעטע בעריכט איבער די אנגענעהמע נייאיגקייט.

די מוטטער זאסס אויף איינעם קאנאפּע אונד לאז אין איינעם בוכע, אלס יוסף איינטראט.

(פֿארטזעטצונג פֿאלגט.)

ביי דעם פאלקא איף די פוכזאהלען פעריזעצמשש ווערדען דאס אפפער שרייט אונד ביטעט, דאך דא הילפט ניכטס; דער ראבבינער בלייבט אונערביטטליך אונד גיבט ניעמאלס וועניגער אלס 13 שלאגע, ווי די צאהל דער ווערטער אים 38. פסוק דעם 72. קאפיטעל אין תהלים.

די איזראעליטען צו אאידין זינד אים אללגעמיינען זעהר אָרטהאָדאָקס, אבער זיא ווייסען פאסט אללע ניכטס פאָן דער תורה. איהרע מאטעריעללע לאגע לאסט גלייכפאללס זעהר פיעל צו ווינשען איבריג, די העלפטע דער בעפאָלקערונג קאנן אלס ארם בעטראכטעט ווערדען. טראָטץ דער ערשטוינליכען ערטראגספעהיגקייט דעס באָדענס אונד דער פערהעלטניסמעסיגען בעדייטונג דעס לאָקאלהאנדעלס, בעפינדען זיך נור וועניגע פאמיליען אין וואָהלשטאנדע, וועהרענד עס זעהר רייכע לייטע גיבט אונטער דען טירקען אונד גריעכען דער שטאדט.

די געזאממטבעפאָלקערונג פאָן אאידין בעטרעגט 30 000 זעעלען האָרונטער 2500 איזראעליטען. איינינע אונטער דיעזען זינד בלעכשלעגער, שניידער, שוכטער. דאס הויז באָרקי, דאס בעדייטענדסטע אונד אנגעזעהענסטע אין אאידין, בעזיצט איינען דאמפפבעטריעב צום ענטקאָרנען דער בוימוואָללע. אנדערע איזראעליטען האבען גאָרטען, פייגענאנפלאנצונגען אונד מייריען, איינע גראָסע אנצאהל אונטער איהנען בעשעפטיגט זיך מיט דעם האנדעל; פיעלע אונטער איהנען ארביטען נור וועהרענד 7 מאָנאטע דעס יאהרעס אונד לעבען די איבריגע צייט פאָן בעטטעלן, איף אירגענד איינע אנדערע ארט. עס איזט אנצונעהמען, דאס דער מאנגעל אן זיכערהייט אונזערע גלייבענסגענאָססען דאראן געהינדערט האט, זיך דעם לאנדבוי אין איינעם זאָ רייכען אונד פאָן דער נאטור געזעגנעטען לאנדע צו ווידמען. דער באָדען, טראָטצדעם ער מיט קיינער גוטע ארט בעהאנדעלט ווירד, ערגיבט אין גוטען יאהרען 12 פערצענט פאָן זיינעם ווערטהע. ער ווירדע זיך פיעל האָהער שטעללען, ווענן די בעווירטהשאפטונג ניכט פעהלערהאפט ווערע, ווענן די זיכערהייט עס דעם פרעמדען קאפיטאל געשטאטטעטע, דען בעוואָהנערן דעס לאנדעס צו הילפע צו קאָממען. די הויפטפּראָדוקטע פאָן אאידין זינד: בוימוואָללע, פייגען, האָלץ, געטריידע אונד וואָללע.

דאס געפיהל דער צוזאממענגעהאָריגקייט שיינט ביי דען יודען אין אאידין ניכט זאָנדערליך ענטוויקעלט צו זיין; זיא האבען קיינע וואָהלטהעטיגקייטס־אנשטאלט. יעדאָך גיבט עס מדרשים אין אאידין, עס פערזאממעלן זיך דערען מיטגליעדער אן בע־שטימטען טאגען, אום העליגיאָזע פאָרלעזונג צו האלטען, וואָפאָן די מעהרצאהל ניכטס פערשטעהט. דאס ערגעבניס איינער זאממלונג אים מדרש נוה שלום דיענט דאצו, ארמע יונגע מעדכען מיט מיטגיפט אונד אויסשטאטטונג צו פערזאָרגען. פינף יונגע לייטע האבען זיך קירצליך צו איינער געזעללשאפט פערזאממעלט, דער זיא דען נאמען „לעתיד לבא“ אָדער די צוקונפט געגעבען האבע. די געזעללשאפט האט בערייטס 5000 פראנקס צוזאממענגעבראכט; זיא האט קיינען בעשטיממטען צוועק פאָר איינען, יעדאָך איזט זיא געניינט איינען טהייל איהרער געלדער דער ערציעהונג דער קינדער צוצווענדען.

די זיטטען אונד געברייכע דער איזראעליטען פאָן אאידין גלייכען דענען פאָן סמירנא. דאך איזט איהר אויסזעהען, בעזאָנדערס ביי דען פרויען רעגעלמעסיגער. אויך בעגעגנעט מאן אין דיעזער געגענד דעם וואהרען אָסמאנישען אויסדרוק, דען מאגן דעם שטאלצען קריעגערישען אויסזעהענס. די לאנדפרייען זינד זעהר ארביטזאם; אפט זיעהט מאן זיא צו פוס איהרען צו פפערדע זיטצענדען מאננערן פאָלגען.

עס איזט שווער איין גענויעס דאטום פיר די ניעדערלאססונג דער יודען אין אאידין צו בעשטיממען. די גראבשריפטען רייכען ניכט איבער צוויי יאהרהונדערטע צוריק; קיין בעריהמטער ראבבינער וואורדע דאָרט געבאָרען.

די פאמיליע סאראנאסי אוס אאידין פייערט אם 18. שבט איינעס יעדען יאהרעס איין פעסט, צור עריננערונג אן איין וואונדער, וועלכעס אים יאהרע 5140 (1380) צו גונסטען דער איזראעליטען סאראנאסאס, וואָהער דיעזע פאמיליע שטאממט, געפונדען האבען זאלל. די בעגעבענהייט איזט אין איינעם מאנוסקריפט איף פערגאמענט — מגילת סאראנאסי גענאנט — ניעדערגעשריעבען. דער שטיל אונד די אבפאססונג דער ערצעהלונג עריננערן זעהר אן דיאיעניגע דער מגילת עסתר; אם 18. שבט איינעס יעדען יאהרעס ווירד די מגילה פערלעזען פאָרגעטראגען.

וויר האבען שאָן פאָריגעס יאהרע ערצעהלט, ווי זיך דאס נס עראייגנעט האט. פיר די וואהרהייט דיעזער געשיכטע, פינדען וויר דען בעוויס דארין, דאס אויך אנדערע פאמיליען אין סמירנא אונד אין מעלאשא, די אויך סאראנאסי הייסען אונד דאס פעסט פייערן.

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

(קאיזער־צוזאממענקונפט.)

דער קאיזער פאָן דייטשלאנד איזט ווי אללע יאהרע אויך היער ווידער אין גאסטיין צור באדעקור. דא איזט עס געברייכליך, דאס דער לאנדעסהערר דען גאסט איף זיינעם גרונד אונד באָדען בעגריסע. דארום וואָללטע אויך דער קאיזער־קאָניג פראנץ יאזעף נאך גאסטיין, אום דען האָהען גאסט ווילל־קאָממען צו הייסען. דאָך קאיזער ווילהעלם וואָללטע עס ניכט צוגעבען, זאָנדערן וואָללטע ליעבער נאך אישל קאָממען וואָ די פאמיליע אונזערעס קאיזערס יעצט פערווייליט. דיעזער טאגע ווירד נון די צוזאממענקונפט דער צוויי קאיזער ערפאָלגען. גראף קאלנאָקי דער געמיינזאמע מיניסטער דעס איסערן איזט בערייטס אין אישל אנגעקאָממען, אום ביי דער בעגריסונג דער ביידען מאָנארכען צוגעגען צו זיין, איף וואונש אונזערעס קאָניגס האט זיך אויך מיניסטערפרעזידענט טיסא דאהין בעגעבען. זע מאיעסטעט אונזער קאיזער־קאָניג איזט אום 11 אוהר פאָן אישל נאך עבענזעע געפאהרען, אום קאיזער ווילהעלם דאָרט צו בעגריסען אונד נאך אישל צו געלייטען, וואָ די אנקונפט אום האלב 12 אוהר ערפאָלגטע. דער באהנהאָף איזט פעסטליך דעקאָרירט. דער צודראנג דעס פובליקומס אים דער אומגעבונג איזט מאססענהאפט. צור אויפרעכטהאלטונג דער אָרדנונג איזט איינע אבטהיילונג דער פייערוועהר אים באהנהאָפע אונד ביים „האָטעל עליזאבעט“ אויפמארשירט. נאך וועניגען מינוטען ערטאָנטע דאס צייכען. זע מאיעסטעט טראט איינינע שריטטע פאָר אונד דער אים זאלאנבאן קאָממענדע צוג פוהר אום 11 אוהר 37 מינוטען אין די האללע איין. אלס דער צוג היעלט עריזען קאיזער ווילהעלם אן דער איינגאנגסטהיר דעס וואגגאָנס. איילטע ראש צוויא שטופען העראב אונד וואָללטע אבשטייגען. דאָך קאם איהם זיינע מאיעסטעט צופאָר אונד איף דער קליינען פלאטטפאָרם אומארמטען אונד בעגריסטען זיך די ביידען מאָנארכען איף דאס הערצליכסטע. די קאיזערליכען פריינדע קיסטען זיך דרייטמאל איף די ביידען וואנגען אונד דריקטען איינאנדער וויעדערהאָלט די הענדע. זאדאן צאָגען זיך די ביידען מאָנארכען אין דען וואגגאָן צוריק אונד בליעבען אללין. אין דען אנדערן וואגגאָנס וואר דאס געפאָלגע דעס דייטשען קאיזערס, פאָן וועלכען מעהרערע אן דען פענסטערן צו זעהען וואָרען. דער דייטשע קאיזער טרוג די אוניפאָרם זיינעס עסטרייכיש־אונגארישען אינפאנטעריע־רעגימענטס. — נאך איינעם אויפענטהאלט פאָן צוויא

פאליעטאָן.

די נייע מאָדע.

(8־טע פארטזעטצונג.)

„ווערע איך פיללייכט נאר איין אפפער דאריך, אָדער ווענן איך איין אפפער דארין זעהען מאכטע, לאססי איך עס פיללייכט איף אירגענד איינע ארט מערקען? ווענן איך אייגענזיננינג ווערע, ווארום ווערע איך עס גראדע ביי דעם האאראבשניידען? מוסטע עס זיך ניכט אויך אין אנדערן זאכען צייגען? אונד די שאם! שעמען וואָללטע איך מיך נאכצוגעבען, ווענן איך איינזעהען מאכטע, דאס איך אונרעכט האנדלע? שעמען וואָללט איך מיך איינצוגעשטעהען, דאס איך געפעהלט האבע, ווענן איך דען פעהלער קלאר ערקעננע? איך וואָללטע אוים שאם דען פעהלער ניכט פערבעססערן אונד דאס אונרעכט ניכט גוט מאכען וואָללען?

ניין! איינע זאָ אונעדלע נאטור בין איך וואהרליך ניכט! ווערע איך דאס, וואָפיר זיא מיך האלטען, איך העטטע לענגסט געטהאן, וואס זיא פאָן מיר פערלאנגען. אין מיין הערץ הינגין זיעהט קיינער פאָן איהנען — — דאך איין קינד איזט עס; דיעזעס קינד האט גאָטט איינען מערקווירדיגען פערשטאנד געגעבען.

בלימעלע קעננט מיך, ווי איך בין; פאָן בלימעלע גילט דאס שאָנע וואָרט, וואס שיללער זאגט: „אונד וואס קיין פערשטאנד דער פערשטענדיגען זיעהט זי“ — בלימעלע אלליין האט עס ערפאהרען, ווארום איך מיר מיינע האארע ניכט אבשניידען לאססע, ווי ווייב ג.., דאס איך ניכט פאלשעס אן מיר דולדע.

ניין! איך טהוע ניכט אונד איך טהוע ניכט, ווי מאנגע רעדען אונד מאכען וואס זיא וואָללען, איך דולדע ניכטס פאלשעס אן מיר.

עס איזט אין מיר קיין פאלש, זאָ זאלל אויך אן מיר ניכטס פאלשעס זיין. איין פאלשעס האאר מאכטע מיך אונגליקליך מאכען; איך מאכטע מיר פאָרקאָממען, אלס ווי ווענן איך גאר ניכט מעהר איך ווערע, ווי ווענן איך אוים מיר זעלבסט הערויסגעפאהרען, ווי ווענן איך איינע גאנץ אנדערע געוואָרדען ווערע.

מיין הערץ איזט עכט אונד עכט זאלל אויך מיין האאר זיין. איך רעדע ווי איך דענק אונד ווי איך'ס מיין; איך וויל אויך ניכט אנדערס שיינען אלס איך בין.“

מיט זאָלכען עמפפינדונגען אונד געדאנקען שטאנד ראָזא איהרער שוויעגערמוטטער געגעניבער.

אין דער מיטטע צווישען די ביידען פרויען שטאנד יוסף.

איף דער איינען זייטע די שטרענגגלויביגע מוטטער די ניכט דאס גערינגסטע נאכגאב, וואָ עס זיך אום רעליגיאָזע דינגע האנדעלטע, איף דער אנדערן זייטע איין יונגעס, ליעבענסווירדיגעס, זאנפטעס אבער אויך ווידערשטאנדספעהיגעס ווייב, דאס זיך קיינעס אונרעכטס בעוואוסט וואר.

ער זעלבסט, איין גוטער זאָהן אונד צערטליכער גאטטע, דער בעסטע מענש דער וועלט, אבער שוואכהערציג אונד ניכט דאצו געשאפפען שוויעריגע צו לאָזען; אבער געראדע די ראללע דעס פערמיטטלערס צווישען שוויעגערמוטטער אונד שנור פיעל איהם אלס זאָהן אונד גאטטען גאנץ נאטירליכערווייזע צו.

ער בעפאנד זיך אין איינער קריטישען פיינליכען לאגע.

זיין ווייב ליעבטע ער מיט פאָללער גלוטה איינעס יונגליכען הערצענס, זיינער מוטטער וואר ער שטעטס איין פאָלגזאמער זאָהן געוועזען.

איף דער איינען זייטע צאג איהן די געוואלט דער ליעבע הין צו דעם שאָנען ווייבע, דעססען אנבליק איהם דאס הערץ אין דער ברוסט שנעללער פאָכען מאכטע; איף דער אנדערן זייטע מוסטע ער נאך דער גאנצען ערציעהונג אונד געטרייע דען ביזהער פיר אונאנטאסטבאר געהאלטענען געוואָהנהייטען די פאָרדערונג דער מוטטער אלס איינע דורכאוס בערעכטיגטע אנערקעננען.

ווערע יוסף איין מאנן פאָן ענערגישע געוועזען, העטטע ער די ווילענסקראפט זיינער מוטטער אָדער זיינעס ווייבעס בעזעסען, דאנן — יא דאנן העטטע ער זיך פאָנגליך בעזאנגען אונד איינען מאנגליכען ענטשלוס געפאססט, איף די איינע אָדער אנדערע זייטע העטטע ער זיך געשלאגען.

עס ווערע געוויס איין קאמפף צווישען מוטטער אונד זאָהן אָדער איין קאמפף צווישען מאנן אונד ווייב געוואָרדען, אונד די זייטע איף וועלכער ער געשטאנדען ווערע, העטטע פערמוטהליך נאך איינעם קאמפפע די אָבערהאנד געוואָננען.

זאָ וואר עס אבער ניכט.

יוסף וואר שוואך, איהם פעהלטע יעדער מוטה איינע